

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Спільний вебінар проектів PULSE та IREX

РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: освіта в ОТГ

Людмила Мозгова,
аналітик Аналітичного центру
Асоціації міст України,
кандидат педагогічних наук

26 березня 2019 року
Київ

ПУЛС
Зміни заради
майбутнього

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Реформа освіти, зокрема, передбачає:

Децентралізація в освіті передбачає:

ОТГ отримують заклади до комунальної власності цих громад

- Послуги наближаються до місця проживання їх споживача

Запроваджується створення опорних шкіл та концентруються для них ресурси

- Зростає якість освіти та поступово вирівнюється рівень освіти в сільській місцевості

Повноваження у сфері управління освітою збільшуються, запроваджується автономія закладів освіти

- Зростає відповідальність за прийняті рішення місцевою владою та керівником закладу освіти

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ОМС , у тому числі ради ОТГ, набувають права засновників закладів освіти, а саме:

затверджують установчі документи закладу освіти, їх нову редакцію та зміни до них;

укладають та розривають трудовий договір (контракт) із керівником закладу освіти у порядку, встановленому законодавством та установчими документами закладу освіти;

затверджують кошторис та приймають фінансовий звіт закладу освіти у випадках та порядку, визначених законодавством;

здійснюють контроль за фінансово-господарською діяльністю, дотриманням установчих документів закладу освіти, а також за недопущенням привілеїв чи обмежень за різними ознаками;

забезпечують створення у закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;

реалізують інші права, передбачені законодавством та установчими документами закладу освіти.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Запитання 1. Що планується робити з малокомплектними школами?

Малокомплектна школа -
це школа без
паралельних класів з
невеликим числом учнів

Наприклад:
Тернопільська область утримує
додатково 520 класів, Вінницька – 495,
Хмельницька – 336, Черкаська – 339
тощо

282 початкові школи (навчається менше 10 дітей)

483 початкові школи (10-19 учнів)

955 шкіл I-II ступеня (40 учнів і менше)

2301 шкіл I-III ступеня (100 учнів і менше)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Малокомплектні класи несуть такі ризики:

В учнів відсутні навички комунікації

Дітей у класах, де менше 5 учнів, переводять на індивідуальну форму навчання. А програми індивідуальної форми навчання мають значно менше годин. **Учні не отримують достатню базу компетенцій, тобто далі вони є менш успішними.**

Відсутнє професійне зростання вчителів.

Відсутня конкуренція, як між дітьми, так і між учителями

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Громада вирішує,
куди витратити гроші платників податків: чи на утримання приміщення школи, чи, забезпечивши кращі умови навчання дітей, на інші потреби громади?

! Оптимізація мережі – правильне управлінське рішення

Утримання неефективної мережі призводить до здорожчання вартості навчання одного учня!

Вартість утримання 1 учня в рік по Україні
16 тис. грн.
(у малокомплектних школах сягає – 52-55 тис. грн. у рік)

ІНІЦІАТИВА
Змін заради майбутнього

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Основні ризики, пов'язані з проведенням оптимізації мережі

Важливо, щоб відбулось об'єднання громади, а потім утворився освітній округ, а не навпаки

Соціальне невдоволення батьків та педагогів

Невідповідність інфраструктури та потреба вкладати кошти у неї (наявність доріг з твердим покриттям для забезпечення зручного довозення учнів та вчителів до опорного закладу)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Основні переваги, пов'язані з проведенням оптимізації мережі

Підвищення якості освіти та конкурентної спроможності випускників опорної школи під час вступу до закладів вищої освіти

Повне **фахове** педагогічне навантаження педагогічних працівників

Економія коштів “батьківських гаманців” на репетиторів (за умови правильно організованого навчання в старшій школі)

Економія коштів місцевих бюджетів та можливість спрямовувати їх на інші потреби освіти чи громади

Підвищення ефективності управління освітою

Утворено близько
800 опорних шкіл та
1300 філій

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Запитання 2. Чи будуть діти молодших класів їздити до опорної школи?

Стаття 13 Закону України “Про освіту” унормовує територіальну доступність повної загальної середньої освіти

Кожна особа має право здобувати початкову та базову середню освіту в закладі освіти (його філії), що найбільш доступний та ближений до місця проживання особи.

З метою наближення місця навчання дітей до їхнього місця проживання у відповідному населеному пункті може утворюватися філія закладу освіти.

Особи, які здобувають повну загальну середню освіту, проживають у сільській місцевості і потребують підвезення до закладу освіти і у зворотному напрямку, забезпечуються таким підвезенням за кошти місцевих бюджетів (тобто це питання в межах компетенції ради ОТГ)

Початкова школа може забезпечувати здобуття початкової освіти дітьми (незалежно від їх кількості) одного або різного віку, які можуть бути об’єднані в один або в різні класи (групи).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Засновник під час прийняття рішення про утворення опорної школи та філій керується такими ідеями:

Науковці стверджують, що лише дитина початкових класів має проживати недалеко від школи (це пов'язано з фізіологією) – тому початкова школа має бути максимально наближеною до місця проживання дітей (позиція МОН)

Навчання в опорній школі дозволяє розвивати комунікаційні навички у дітей, отримувати знання від учителів-предметників

Ресурси громади насамперед спрямовані в оснащення освітнього простору опорної школи, а отже, такий заклад має кращу матеріально-технічну базу

Випускник опорної школи є більш конкурентноздатним при складанні ЗНО, а отже, вступу до закладу вищої освіти

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Запитання 3. Як Міністерство освіти і науки України планує залучати молодих спеціалістів у сільські школи?

МОН у 2019 році розробило програму, що дозволяє випускникам сільських шкіл першочергово вступати до закладів вищої освіти, отримувати освіту вчителя чи медика з подальшим поверненням працювати в громаду

Йдеться про вступників на спеціальності галузей знань 01 «Освіта/Педагогіка» і 22 «Охорона здоров'я», які укладуть угоду про відпрацювання не менш як 3 роки в селі або селищі міського типу.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Запитання 4. Чи можлива ситуація, коли держава не виділила достатнього обсягу коштів?

Рациональне використання ресурсів дозволить створити більше благ та покращити якість послуг для громади

Варто ОМС аналізувати наявні ресурси:

- 1. Обсяг місцевого бюджету на рік та видатки на освіту**
- 2. Обсяг освітньої субвенції**
- 3. Обсяги інших трансфертів**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Напрями державних субвенцій:

- Освітня субвенція (заробітна плата вчителів, які викладають загальноосвітні дисципліни у школах та закладах професійної освіти) – розраховується за формулою розподілу освітньої субвенції
- Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» (придбання меблів та обладнання за принципом співфінансування із місцевими бюджетами у закладах загальної середньої освіти)
- Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами (оплата занять та придбання навчального обладнання) (заклади дошкільної та загальної середньої освіти)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Напрями фінансування освіти з місцевих бюджетів базового рівня:

- Оплата праці непедагогічних працівників шкіл та повне утримання закладів загальної середньої освіти
- Повне фінансування закладів дошкільної та позашкільної освіти
- Фінансування закладів професійної освіти містами-обласними центрами (крім оплати праці педагогічних працівників, які викладають загальноосвітні предмети)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Коли буде коштів освітньої субвенції достатньо?

**Постанова
КМУ від
27.12.2017
№1088**

**(Зміни)
Постанова
КМУ від
06.02.2019
№65**

**Наповнюваність класів
відповідає нормам,
встановленим формулою
розподілу освітньої субвенції:
(міст-обласних центрів - 27, міст
обласного значення – 25, обласних
бюджетів – 20, районів та ОТГ –
залежно від щільності сільського
населення – 10-20,5) та
контингент учнів не зріс, не
збільшилась кількість
інклюзивних класів**

Так

Ні

**Коштів
достатньо**

**Дефіцит
коштів**

ІНІЦІАТИВА
Змін заради
майбутнього

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Асоціація міст України
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Наслідки скорочення

Хто прийме зміну істотних умов праці

Запитання 5. Які наслідки для працевлаштування вчителів матиме оптимізація мережі?

Під скорочення потраплять лише ті, хто не захоче прийняти істотні зміни умов праці (наприклад, їздити працювати в опорну школу). У разі неможливості самостійного працевлаштування вивільнених осіб користуємось ст. 26 ЗУ “Про зайнятість населення”, якою встановлено відповідні пільги та компенсації: наприклад, право на достроковий вихід на пенсію, допомога по безробіттю тощо. Обов’язком є реєстрація у Державній службі зайнятості протягом семи днів після вивільнення!

Отримують повне педагогічне навантаження та можливість професійного росту

Отримають можливість читати предмети за фахом, а не “суміш з різних предметів” на ставку

Отримають час для родини, бо скоротиться час підготовки до занять

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

Запитання 6. Коли в українських учителів будуть такі ж заробітні плати, як у Європі?

За 5 років **видатки на освіту зросли вдвічі**: збільшились на 115 млрд. гривень у 2019 році складають - 229 млрд. гривень.

Відповідно до статті 78 Закону України «Про освіту» держава має забезпечувати асигнування на освіту в розмірі **не менше ніж 7 відсотків валового внутрішнього продукту** за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

У 2019 році затверджено видатки на рівні **5,8% ВВП**.

Має зрости ВВП та відповідно мають збільшитись видатки на освіту!

ПУЛІС
Змін зарди
майбутнього

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

ВА ОМС “Асоціація міст України”

**вул. Січових Стрільців, 73, 11-12 поверхи,
м. Київ, 04053**

**380 44 486 28 78 /тел./факс/приймальня/
380 44 486 30 82 /Аналітичний центр АМУ/**

e-mail: info@auc.org.ua

Прес-служба: press@auc.org.ua

e-mail аналітика: mozgova@auc.org.ua

Галузева платформа:

<http://www.auc.org.ua/galuz/osvita>

ПІЛІС
*Зміни заради
майбутнього*